

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին և Պոլսոյ համար 430 դշ.
» Գաւառաց » 160 »
» Օտար երկիրներու » 180 »
վեցամսեայ և Պոլսոյ » 75 »
» Գաւառաց » 80 »
Խրաքանչիւր թերթի գին 60 փր.
Շաբաթեան առը մէկ անդամի հա-
մար 2 դուրուշ, երկու անդամի հա-
մար 60 փարսոյ, աւելի անդամնե-
րու համար 40 փարսոյ:

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՋԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 17 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բաւական եւ Բրուսելոյ կայսերաց
եւ այլ Գերմանական իշխանաց եւ քա-
ղաքացիաց խմբի մէջ ըրած տեսակե-
ցութիւնը հասարակաց կարծեաց ու-
շադրութիւնը գրաւել սկսած է եւ-
րոպայի մէջ:

Փարիզի Բրէս քաղաքին հետեւեալ
խօսքերն ասոր ազայցոյ մը կրնան հա-
մարուիլ:

« Բուսիոյ կայսրն խմբի Գերմանաց
տանուց հիւանդութեան համար կերե-
ւի թէ խորհրդակցութիւն մը հարկ
եղած է ոչ թէ բժշկաց՝ այլ քաղա-
քացիաց: Բրուսելոյ թագաւորէն դատ
որ իր ստիպական Տոքթորը՝ Պ. Պիգ-
մարըն՝ իր հետ կը տանի Պատի մեծ
դուքան ալ հոն կերթայ խորհրդակցու-
թեան մասնակցելու, եւ քանի մը Բուս
գետականներ ալ հոն կը կանգուն:

« Եթէ հիւսիսային տէրութեանց ար-
տաքին գործոց դիւանները կը կար-
ծեն թէ կայսեր շուրջը գումարուած
փոքրիկ արքայաժողովին վրայ եւրո-
պայի ազդեցն ու կառավարութիւննե-
րը կրնան խաբել, զորմանալի կերպով
կը պատկեր: Իրենց կողմանէ տրուած
հերքումները ոչ կը զարմացնեն մեզ,
ոչ ալ կը համոզեն: »

« Բոլոնիայի կողմէ լրացնել ընդ-
հանրական ժողովին վրայ՝ Հռոմէն գր-
ուած նախաձեռնը կը հրատարակէ, որոց
մէկուն մէջ հետեւեալ հետաքրքրա-
շարժ տեղեկութիւնները կը կարգաւոր-
վուած: Երուսաղէմայ Լատինաց արքեպի-
սոպ Պ. Վալէրիան՝ Լատինականներուն
դէմ խօսելով զուգահեշտ մ'ըրած մէկ
կողմանէ Պապին եւ Բրիտանոսի մէջ
միւս կողմանէ պալատականաց եւ մի-
ակամակաց մէջ: Այս եպիսկոպոսին
բանաբանութիւնը գրաւեց ամբաստա-
նութիւն մ'է ժողովին ընդդիմադիր
մասին դէմ: »

Այս պատասխանեց Սինիսենա-
թիւ (Սմերկի) Բիւրաքէ Լատինացոյ
Բուս թէ ընդդիմադիր մասին դէմ
եղած այս աշխատանքութիւնը Տրի-
դենտին եւ անկէ առջի ընդհանրա-
րական ժողովներուն վրայ ալ կ'իյնայ,
ուստի ինք եւ իր բարեկամներն այն
ժողովներուն հայրենի իրենց բն-
կեր ունենալով՝ գիրաւ կրնան կը-
րել Պ. Վալէրիայի անախճման: Յետոյ
իշխեալ եպիսկոպոսն զգալի օրինակնե-
րով հաստատեց պապերուն հաւատոյ
վարդապետութեանց մէջ գործած սը-
խախտը, եւ մասնաւորապէս փորմ-
սիտ եւ Սկրքիտ պապերուն ձեռ-
նադրութեան եւ կրկնաձեռնադրու-
թեան պատմութիւնը:

Յետոյ ըսաւ. « Եկեղեցին աշխար-
հի ամենէն ազատ ընկերութիւնն է, եւ
կրնաւ այն սիրելիէ իր ամբողջացի ու-

ղադր: Ամերիկա պժգանօք կը մեր-
ժէ թէ՛ աշխարհային եւ թէ՛ հոգեւոր
ազատութեան հակառակ եղող վարդա-
պետութիւնները: Ինչպէս որ թագա-
ւորները ժողովրդեան համար սահման-
ւած են, այնպէս ալ Պապերը եկեղեցոյ
համար, եւ ասոր հակառակը սուտ է: »

Հայկեալի եպիսկոպոսն ալ որ
տաւ աւանդութեան կողմակից էր,
յայտարարութիւն ըրաւ ժողովին մէջ
թէ անախալութիւնը հաստատելու
համար Հռոմի ատոտ յոժարաներուն
ցոյց տուած բոլոր ազայցոյցները խղ-
ճի մոռք քննելով, եւ Ս. Գրոց եւ ե-
կեղեցոյ նախնի հարց վարդապետու-
թիւններուն հետ բաղդատելով՝ գը-
տեր է որ անոնց ամենուն ալ հակա-
ռակ են, եւ հաստատեց թէ հաւա-
տոյ վարդապետութիւն մը Բրիտա-
նի խօսքին վրայ միայն հիմնել կը-
րայ ըլլալ, ինչ կերպով որ եկեղեցոյ
նախնի հայրերը զանազան հակոյցեր ու
մեկներ են: « Մինչեւ որ, ըսաւ, Աս-
տուծոյ խօսքը չտեսնեմ, մինչեւ որ
եկեղեցոյ նախնի հայրերն եւ ընդ-
հանրական ժողովներն չձեռն մը խօսք
մը չտեսնեմ, որ Պապը եպիսկոպոսաց
ընդհանուր ժողովէն անկախ ճանչէ
հաւատոյ վարդապետութեանց մասին,
չեմ կրնար այդ վարդապետութիւնն
ընդունիլ: Եւ ասոր համար տամ հա-
զար աստուածաբաններու կարծիքը
բաւական չեն ինձ: »

Պիւսիսի Եւս. Լրացրին մէջ հե-
տեւեալը կը կարգաւոր իր Պոլսոյ գե-
պան Պ. Պաւլէի փոխտեղաւոր վրայ:

« Պիւսիսի Բոլոնիայի Կողմէ լը-
րագրին գրուած նամակ մը կըսէ թէ
Պ. Պաւլէի փոխտեղաւորն գլխաւոր պատ-
ճառը կաթոլիկ Հայոց խնդրոյն մէջ
բաւեռած զիրեն եղեր է: Հակահասուն-
եանց պաշտպանութիւն ընելը դժգո-
հութիւն պատճառէր է: Ուստի նորըն-
տիր գետապետին հրահանգ արուեր է
որ Թուրքիոյ մէջ կաթոլիկութեան չա-
հերուն մասին Հռոմի փթութիւն ըրու-
նած ճամբէն չհեռանայ: Այս հրահան-
գը ճշդիւ համաձայն է Պ. Տըրքիսե-
նիսի կրօնական զգայմանց, որ Հը-
ռոմի արքունեաց խիստ անձնուէր կը
համարուի: Սակայն այս պարագայն
բաւական չէ Բոլոնիայի Կողմէն այս
տեղեկութիւնները բացարձակապէս
հաստատելու: »

« Եկեղեցական կառավարութիւնը
բոլորովին կեդրոնացնելու անխնայ ջան-
քը զոր Հռոմի ժամանակէ մ'ի վեր
ի գոյժ կը գնէ, Արեւելքի կաթոլի-
կաց դժգոհութեան տուիթ է, ինչպէս
որ կաթոլիկ Հայոց հերձուածը լիովին
հաստատեց: Գաղղիա Հռոմի ջանից
ուժեւ արաշտպանութիւն տալով թուր-
քից քրիստոնէաց ժողովրդոյ մէկ մա-
սին վրայ բանեցնել ուղած բարոյա-
կան ազդեցութիւնն եւ ստացած հա-
մախքութիւնը յաւիտեան կ'ընդունելու:

վաւանդի մէջ կ'իյնայ: Ահա ասոր հա-
մար դժուարին կերեւի մեզ հաւատալ
թէ Պ. Պաւլէի փոխտեղաւորն պատճառն
ստուգելու Բոլոնիոյ կողմէն ըսածն ըլ-
լայ, եւ թէ Պ. Պոլսոյ նոր գետապետին
ալ այնպիսի հրահանգներ տրուած ըլ-
լան: Այսու ամենայնիւ եթէ այն տե-
ղեկութիւններն ստոյգ ըլլան, վաթի-
կանի համար անժխտելի յաղթու-
թիւն մ'է, եւ այս ալ այնպիսի ժա-
մանակ մը, ուր ստաւել վաւանդաւոր
կըլլայ Հռոմի յաղթութիւնները շատ-
ցնելու եւ իր զօրութեան եւ այլոց ար-
կարութեան վրայ ունեցած վատհա-
լութիւնն աւելցնել: »

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յիսուսական Ինքնակալին հրամա-
նաւ Թիփաթութեան տօնն երէկ վեր-
ջացաւ:

Բաւանիոյ իշխանին պալատութեան
լուրը՝ որ շարաթ առաւօտ Ղալաթիոյ
մէջ ապրածներ եւ ետքը սուտ եւ
լը էր, 50000 իբրայէն տուել զիստ
պատճառեց Բոնաօլիակէ առաւուր
ընդունելուն: Յիշեալ սուտ լուրը քա-
նի մը սրկիւր շահագէտներ հնարեր
են, եւ հեռագրական լուրի ձեւ խո-
թելով եւ պաշտօնական պատանի մը
մէջ գնելով շարաթ առաւօտ կանոն
Նեօլոյոս իրաւրին խմբագրատունը
տարեր ու հոն պահպանութիւն ընող
բեռնակիրն տուեր են: Քիչ մ'ետքը
Նեօլոյոսի խմբագրութիւնն մէկը գրա-
սենական երթալով հեռագիրը տուեր
եւ ստոյգ կարծելով վաթիկանց յա-
ւելածին ձեւով հրատարակել էր:
Սակայն ոստիկանութիւնն անմիջապէս
հեռագրատունէն տեղեկութիւն խնդ-
րելով եւ միանգամայն Բուսադոգ հե-
ռագիրը զարնելով ստուգեց զրոյցին
անհիմն ըլլալը եւ խելոյն Նեօլոյոսի
գրատունը գոյնելով խմբագրութիւնն ու
բեռնակիրը հարցաքննութեան են-
թարկեց, բայց խմբագրութեան վրայ
յանցանք մը չգնեց: Շարաթ իրի-
կուն թող տուաւ զանոնք: Միայն բեռ-
նակիրը բանտարկուած է, եւ ա-
նոր տուած տեղեկութիւններէն կը
յուսացուի որ խարդախութեան հե-
ղինակները կը գտնուին:

Այս հեռագրական խարդախու-
թեան դէպքն առիթ տուաւ մոյրա-
քաղաքին հեռագրական տեսչութեան
հետեւեալ աղղը մեզ զրկելու:

Պ. Խմբագրատնային Կաթոլիկ
Կաղաչում որ հաճիք ձեռ պատ-
ւական Լրագրին յառաջիկայ թերթին
մէջ եւ քանի մ'անգամ հրատարա-
կել հետեւեալ աղղը:

Ա. Զ. Դ.

Կայսերական հեռագրաց տեսչու-
թիւնը կը ծանուցանէ հասարակու-

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճանրու-
ծակըք խմբագրութեան վրայ է:
Լրագրաց վերաբերեալ նամակ
կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագրի
— Տնօրէնին պիտի ուղղուի. և Պո-
լիս, Սինիսի խմբ. Կաթոլիկ դրասե-
նակը:
Համար ծախքը Կիւստանտնու-
մակ չընդունուիր:

Թեան թէ յունիս 29 չորեքշաբթի օ-
րէն (այսօր) սկսեալ Բերայի հեռագ-
րատունէն որ եւ է անձանց զրկուած
հեռագրութեանը Հիւսիս գործիքով աը-
պագրուած պիտի ըլլան, եւ երեք ալ
կնիք պիտի ունենան, մէկը հեռագ-
րին վրայ, երկրորդը պատեանին վը-
րայ, երրորդն ալ ստացականին վրայ:

Այն հեռագիրքն որ այս պայմանե-
ները չունենայ՝ կեղծ եւ հեռագրա-
տունէն չեղած պէտք է համարուի:

Հաճեցէք . . . խմբագիր . . .

Երկրորդ Բնդ. Տնօրէն
ՍԵՐՔԻՆ

Վիեննայէն հեռագրով լուր կու-
տան թէ Բուսիսի երկաթուղեաց բա-
ժիններուն առաւօտայնը վիեննայի
Պորտային մէջ պաշտօնական կերպով
ընդունուեր է, եւ շատ գործողու-
թիւն ըլլալով բաժինները 4—5 ֆը-
րանք վրայ գրեր են:

Բերայի հրկիւղեց համար էեկ-
րունական յանձնաժողովին ձեռօք մին
չեւ յունիս 10/22 հատարուած օդ-
նութեան գումարն է 42358 իբրա:

Բրուսիոյ լրագրուողը 20000 ֆրանք
զրկեց ի նպաստ Բերայի հրկիւղեց:

Եղիպատի նախկին վախարակ
վախճանեալ Միհմէտ Ալի վաչայի օր-
դի Հայկի վաչան Վեհ. Սուլթանէն
յատուկ հրահանգ ընդունելով՝ հինգ-
շաբթի օրը կայսերական պալատը ճա-
շեց, եւ շարաթ օրն ալ տարեկարծի
արարողութիւնէն ետեւ առանձին տե-
սակցութիւն մ'ունեցաւ օդատնայա-
նիքնակալին հետ:

Անցեալ ուրբաթ առաւ փոխոր-
կին Ժամանակ մոյրաքաղաքին քանի
մը կողմերը կայծակ իջաւ: Քեռահա-
լանէի մօտ աղիւսի գործարանի մը
մէջ Ալի անուն աղիւսագործ մը կայ-
ծակէն զարնուեցաւ մեռաւ, առանց
մարմնոյն վրայ վէճը մը տեսնուելու:
Այս հարուածէն ետեւ կայծակը՝ գե-
տինը չորնալու համար շարաթ աղ-
իւսներուն մէջ պարտեցաւ եւ ամեն
ալ անմիջապէս թրծեց, այնպէս որ
փռան մէջ եկածէն աւելի պիտի եւ
եկուն եղան: Երկաթի վրայ կեցած
քանի մը նաւերու վրայ ալ իջաւ կայ-
ծակը, բայց չանխտրելի չզլմաները
շուրջ դրած ըլլալուն փրտ շտուտ
անոնց:

(Բուսիս ՏՅՐԻՆ)

ՀԱՅՈՒԳՐԱԿԱՆՈՒՐ

Յիսուսեան 24 յունիս

Պարոն Մալաք, Կողմից դատարան
հոս վերադարձաւ Բորթոկալի հետ ծա-
ղած զժողովները կարգադրուելու վրայ է:
Եղիպատի ժառանգ իշխանագիր Միհ-
մալ Բեկիւր վաչան՝ փարիզ երթալէ է:

